

КАФЕДРА ДЕРЕВ'ЯНИХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Гобой

Освітній ступінь

бакалавр

Курс	1-4
Семестр	1-8

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Оркестрові духові та ударні інструменти: «Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Фагот», «Саксофон», «Валторна», «Труба», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»

Статус

обов'язкова

ECTS	23
Годин	690
Індивідуальні заняття	314
Самостійна робота	376

Форма контролю

екзамен/
атестаційний іспит

Інформація про викладача

ПІБ	Деснов Микола Миколайович , в. о. доцента кафедри дерев'яних духових інструментів НМАУ імені П.І.Чайковського Літун Юрій Васильович , викладач кафедри дерев'яних духових інструментів НМАУ ім.П.І.Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9UtGdBwAAAAJ
e-mail	litun.y@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Духові інструменти - це яскрава сторінка історії розвитку музичного мистецтва. Вони виявляють багатство душі, творчу вдачу, свідчать про високу духовну культуру. Вважається, що духові інструменти є одними з найдревніших.

У наш час духове виконавство у всьому світі розвивається досить швидкими темпами. У таких умовах задоволеність, благодушність можуть привести нашу духову школу в стан безнадійно відсталості. Перед українськими викладачами-гобоїстами стоїть завдання – зберегти досягнуті позиції та розвинути їх до рівня, який дозволить українським гобоїстам перебувати в авангарді світового гобойного виконавства. Для вирішення цього завдання потрібно постійно удосконалювати навчально-методичний процес та оптимізувати навчальний репертуар.

Викладач з фаху є головною фігурою у визначенні для студента найбільш плідного шляху до вершин майстерності. Клас з фаху стає незамінним середовищем, де формуються та розвиваються найважливіші професійні та творчі якості студента.

Загальнодержавним завданням, поставленим перед викладачами України є підготовка молодих професійних кадрів найвищої кваліфікації: бакалаврів, спеціалістів та магістрів, здатних забезпечити її національне духовне та культурне відродження.

Метою навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент (гобой)» є підготовка фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва» (спеціалізація Оркестрові духові та ударні інструменти).

Завдання:

- надання студенту фундаментальних професійних знань і навичок;
- виховання фахівця обізнаного у проблематиці споріднених мистецьких галузей знань;
- виховання музиканта, здатного глибоко відчувати і мислити, любити свою професію, такого, що має прагнення до подальшого самовдосконалення.

Студент повинен засвоїти і **знати**:

- основи теорії та методології інтерпретації інструментальних творів;
- сольфеджіо, теорію та історію музики, гармонію, аналіз музичних форм;
- методи роботи над творами різних жанрів та стилів (соло, в ансамблі, оркестрі);
- психологію виконавської та педагогічної діяльності;
- норми професійного етикету та артистичної культури;
- історію виконавства на духових інструментах.

Бакалавр повинен мати комплекс навичок та **вміти**:

- застосовувати різноманітні виконавські техніки та прийомами, які забезпечують якісне звуковидобування та звуковедення;
- використовувати здобуті знання та навички під час сольного музикування, а також під час гри у ансамблі, оркестрі;
- грати («читати») з аркуша;
- самостійно опанувати та інтерпретувати музичні твори;
- швидко запам'ятовувати (вивчати на пам'ять) музичні твори;
- використовувати нетрадиційні засоби виразовості (перманентне дихання, багатозвуччя тощо);
- грати на споріднених інструментах (англійський ріжок).

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Спеціальний інструмент «гобой» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є іспити у 1 – 7 семестрах, технічні заліки у 2 та 4 семестрах, державний іспит наприкінці 8 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Googl meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань тощо.

Перелік тем

Аудиторні (індивідуальні) заняття

Теми занять

Тема 1. Впорядкування базових вмінь і виконавських прийомів гобоїста

Тема 2. Робота над гаммами та етюдами

Тема 3. Систематичне опрацювання інструктивного матеріалу та удосконалення виражальних засобів

Тема 4. Читка нот аркуша

Тема 5. Робота над мініатюрою

Тема 6. Практичне застосування досвіду видатних виконавців

Тема 7. Робота над старовинною сонатою, різнохарактерними п'єсами

Тема 8. Віртуозна п'єса. Ознаки віртуозності

Тема 9. Ускладнення техніко–виконавських завдань

Тема 10. Засвоєння педагогічного репертуару. Читання нот з листа оркестрових партій

Тема 11. Поглиблена робота над творами крупної форми

Тема 12. Насичена виконавська практика як передумова успішних виступів

Тема 13. Зосередження уваги на техніко-виконавських та художньо-виконавських завданнях

Тема 14. Робота над концертами віртуозно-романтичного напрямку

Тема 15. Поглиблення роботи над виконавським стилем, індивідуальною манерою композитора

Тема 16. Робота над романтичною сонатою, п'єсами, іншими творами

Тема 17. Виконання концерту як повноцінного циклічного твору

Тема 18. Формування умінь і навичок самостійного опрацювання музичного твору

Тема 19. Складання довільної програми за вибором студента

Тема 20. Удосконалення музичного мислення, досвіду музично–виконавської діяльності.

Розвиток інтерпретаторських якостей студента.

Форми та технології навчання

Базова форма навчання визначена навчальним планом (очна, денна).

В сьогочасних реаліях пандемії в освітньому процесі запроваджена змішана форма навчання як синтез онлайн та офлайн форм.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються студенту.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Спеціальний інструмент «гобой» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є іспити у 1 – 7 семестрах, технічні заліки у 2 та 4 семестрах, атестаційний іспит наприкінці 8 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Технічний залік	15
2.	Академічний концерт	30
3.	Відвідування занять	15
4.	Атестаційний іспит	40
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

90-100-А (відмінно) – відповідає яскравій грі гобоїста із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності;

82-89-В (добре) – відповідає якісному виступу гобоїста, але з наявністю незначних недоліків;

74-81-С (добре) – відповідає впевненому виступу гобоїста, але з наявністю певних вад;

64-73-Д (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця;

60-63-Е (задовільно) – представлені твори не відповідають вимогам НМАУ, наявність значних вад у грі виконавця;

35-59-FX (незадовільно) – рівень виконання твору студентом не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент (Гобой)» передбачається участь студентів у науково-методичних, практичних конференціях, конкурсах творчих робіт, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендованої літератури:

1. Апатський В. Методика викладання гри на духових інструментах, К., Вип.4., 1976
2. Апатський В. Питання музичного виконавства та педагогіки, К.,1979
3. Апатський В. Основи теорії та методики духового музично-виконавського мистецтва. – Навчальний посібник. – К., НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2006. – 432 с.
4. Вовк Р. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: Дис. канд. мистецтвознавства, 17.00.03 – К., 2004
5. Карп'як А. Особливості флейтових текстів Й.С.Баха / А.Карп'як // Студії мистецтвознавчі. Число 2 (18). – Київ: ІМФЕ, 2007. – С.67-75
6. Качмарчик В. Технологія постановки звука на флейті: історія і сучасність // Часопис НМАУ ім. П.І.Чайковського. - № 2(11). – Київ. 2011. – С.85-92.
7. Кононов М.М. Деякі питання методики подолання труднощів гри на гобої./ Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Випуск 22. Музичне виконавство. Книга 8-а. Збірка статей. Ред.-упор.: М.Давидов, В.Сумарокова. – Київ, 2002. – С.178, 239с.
8. Кушнір А. Творчість Й.Й.Кванца у контексті розвитку європейських флейтових шкіл /А.Кушнір // Науковий вісник НМАУ ім.П.І.Чайковського. – Вип. 70 : Проблеми методики та виконавства на духових інструментах. Кн.І. – К., 2008. – С.88-95.
9. Мимрик М. Р.Саксофон в українській камерній музиці кінця ХХ-початку ХХІ століття : композиторська творчість і виконавська практика: Дис. канд.мистецтвознавства;17.00.03 / М.Р. Мимрик; НАН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т. Рильського-К.,2013.-244с.
10. Посвалюк В.Т. Труба в епоху бароко./ Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Випуск 83. Проблеми методики та виконавства на духових інструментах (вокальне та інструментально-духове мистецтво). Збірник наукових праць. Головний ред. – В.І.Рожок. Ред.-упор.: В.Т.Посвалюк, В.М.Сніжко. – Київ, 2009. - 188с.
11. Пушечников И.Ф. Про майстерність викладача-гобоїста./ Теорія та практика гри на духових інструментах. Збірка статей. Редактор-складник В.М.Апатський. – Київ: Музична Україна, 1989. – 136с.
12. Чуриков В. Рациональне використання аплікатури в грі на сасофоні: навч.-метод. посібник (Текст). / В. Чуриков – Х., 1996. – 42с., ноти.

13. Шутко Ю. Флейтове мистецтво ХХ ст. в контексті української культури. Дис. Канд. Мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво/ Державна академія керівних кадрів культури та мистецтв. – К., 2010. – 196с.

Допоміжна література

1. Artaud P.-Y. La flûte / Pierre-Yves Artaud. – Paris: J.-C. Lattès - Salabert, 1986. – 95 p.
2. Bate Ph. The flute: a study of its history, development and construction / Philip Bate. – London: Benn, 1969. – 268 p.
3. Böhm T. Die flöte und das Flötenspiel in akustischer, technischer und artistischer Beziehung / Theobald Böhm. – Leipzig-Berlin: Zimmerman, 1871. Reprint, 1980. – 34 S.
4. Brown R. The early flute: a practical guide / Rachel Brown. – Cambridge University Press, 2002. – 184 p.
5. Chapman F. B. Flute Technique / Frederick Bennett Chapman. – London Oxford University Press, 1964. – Third Edition. – 84 p.
6. Galway J. Flute / James Galway // Yehudi Menuhin Music Guides. – London: Macdonald, 1982. – 244 p.
7. Köhler E. Köhler's Endorsement of Zimmermann Flutes / Ernesto Köhler. – Режим доступу: <http://oldflutes.com/articles/zimmkoh.htm>
8. Lenski K., Ventzke K. Das Goldene Zeitalter der Flöte Frankreich 1832-1932 / Karl Lenski, Karl Ventzke. – Celle: Moeck Verlag, 1992. – 268 S.
9. Lorenzo L. de My complete story of the flute / Leonardo De Lorenzo. – Texas Tech University Press, 1992. – 660 p.
10. Oleskiewicz M. The flutes of Quantz: Their Construction and Performing Practice / Mary Oleskiewicz // The Galpin Society Journal. – 2000. Apr. – Vol. 53. – P. 201-220.
11. Powell A. The Flute / Ardal Powell. – Yale University Press, 2003. – 347 p.
12. Quantz J. J. Versuch einer Anweisung, die Flöte traversiere zu spielen / J. J. Quantz. – Reprint der Ausgabe Berlin, 1752. Mit einem Vorwort von H.-P. Schmitz. Mit einem Nachwort, Bemerkungen, Ergänzungen und Registern von H. Augsburg. 4 Auflage. – Kassel: Bärenreiter-Verlag. Karl Vötterle GmbH & Co. KG, 2004. – 424 S.
13. Schmitz H-P. Querflöte und Querflötenspiel in Deutschland während des Barockzeitalters / H-P. Schmitz. – Kassel: Bärenreiter, 1958. – 89 S.
14. Solum J. The early flute / John Solum, Anne Smith. – Oxford University Press, 1995. – 184 p.
15. Toff N. The flute book: a complete guide for students and performers / Nancy Toff. – Oxford University Press, 1996. – 495 p.
16. Toff N. The development of the modern flute / Nancy Toff. – Taplinger Pub. Co., 1979. – 268 p.

Інформаційні ресурси

17. <http://flutehistory.co.uk/>
18. <http://www.flutehistory.com/>
19. <http://www.knmau.com.ua/>
20. <http://www.nsou.com.ua/history.html>